

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ПІДТРИМКА ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА СИСТЕМИ ЗАХОДІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Маковій В. П.

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення
Одеського державного університету внутрішніх справ
ORCID ID: 0000-0002-6847-2309

Усата Г. О.

здобувач ступеню магістра Інституту права та безпеки
Одеського державного університету внутрішніх справ

Анотація. Метою даної статті є визначення сутності та змісту інформаційно-аналітичної підтримки діяльності поліції як складової частини системи заходів із забезпечення інформаційної безпеки держави, зокрема через використання відповідних організаційно-правових та технічних засобів уповноваженими на те підрозділами.

Встановлено, що діяльності поліції інформаційно-аналітичне супроводження за всіма напрямками повноважень створює передумови до виявлення, купірування та усунення загроз саме інформаційній безпеці, а також безпосереднього адміністрування такої інформації.

Підтверджено, що серед структурних підрозділів Національної поліції підрозділи інформаційно-аналітичної підтримки безпосередньо адмініструють використання сучасних інформаційних технологій через забезпечення функціонування ІПНП в рамках ЄІС МВС з оперуванням відповідним масивом інформаційних ресурсів загального та спеціального правового режимів.

Охарактеризовані змістовні елементи діяльності підрозділів інформаційно-аналітичної підтримки Національної поліції України, серед яких вагоме місце виділено створенню та супроводу функціонування масиву інформаційних ресурсів, яким є сукупність визначених груп взаємозв'язаних задокументованих одиниць інформації, що формуються і об'єднуються в автоматизованих інформаційних системах суб'єктів ЄІС МВС за певними ознаками, у тому числі таких, які зазначені в переліку пріоритетних інформаційних ресурсів ЄІС МВС.

Виокремлено також в якості вагомий складової інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності поліції питання адміністрування відповідних підсистем ЄІС МВС, в числі яких окрема увага приділена функціонуванню Інформаційного портала Національної поліції України.

Серед наведених складників визначальне місце у контексті предмету дослідження надано формуванню баз даних різного характеру, які диференційовані за змістом відповідних відомостей на: 1) визначального (правоохоронного) характеру; 2) суміжного або другорядного для поліції характеру в межах повноважень публічної влади; 3) адміністративно-забезпечувального характеру.

Ключові слова: інформаційно-аналітичне забезпечення, національна безпека, інформаційна безпека, поліція, Національна поліція України.

Makovii V. P., Usata H. O. INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT OF POLICE ACTIVITIES AS A COMPONENT OF THE SYSTEM OF MEASURES TO ENSURE THE INFORMATION SECURITY OF THE STATE

Abstract. The purpose of this article is to determine the essence and content of information and analytical support for police activities as a component of the system of measures to ensure the information security of the state, in particular through the use of appropriate organizational, legal and technical means by the authorized units.

It has been established that the information and analytical support of police activities in all areas of authority creates prerequisites for identifying, stopping and eliminating threats to information security, as well as direct administration of such information.

It has been confirmed that among the structural units of the National Police, the units of information and analytical support directly administer the use of modern information technologies by ensuring the functioning of the IPNP within the framework of the Ministry of Internal Affairs with the operation of the relevant array of information resources of general and special legal regimes.

The substantive elements of the activities of the information and analytical support units of the National Police of Ukraine are characterized, among which a significant place is allocated to the creation and support of the operation of an array of information resources, which are a set of defined groups of interconnected documented units of information that are formed and combined in the automated information systems of the sub-entities of the UES of the Ministry of Internal Affairs on certain grounds, including those specified in the list of priority information resources of the UES of the Ministry of Internal Affairs.

The issue of administration of relevant subsystems of the EIS of the Ministry of Internal Affairs is also highlighted as a significant component of information and analytical support for police activities, including special attention paid to the functioning of the Information Portal of the National Police of Ukraine.

Among the above components, a decisive place in the context of the subject of research is given to the formation of databases of various nature, which are differentiated by the content of relevant information into: 1) determining (law enforcement) nature; 2) of a related or secondary character for the police within the powers of public authorities; 3) of an administrative and security nature.

Key words: *information and analytical support, national security, information security, police, National Police of Ukraine.*

Постановка проблеми та її актуальність.

Національна безпека як складник багатьох факторів генезу різної соціально-економічної, геополітичної та правової природи у тих чи інших площинах існування суспільства має низку особливостей. Так, з урахуванням положень ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України» наведене поняття опосередковується в межах комплексу заходів, що забезпечують захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз. Логічним висновком з наведеного є відповідність таких заходів якісним та кількісним параметрам наведених загроз різного характеру. Оскільки сучасність цілком відображає риси постіндустріального або інформаційного суспільства, то як вагома частина загроз, так і відповідних заходів протидії їм мають відповідне інформаційне походження. Дійсно, відомий вислів сьогодення «хто володіє інформацією, той володіє світом» найкраще відображає наведене. Через це виклики та загрози, які пов'язані зі створенням інформації та її використанням, постають у новому світлі.

Національна поліція України у системі органів публічної влади, що являє сектор безпеки і оборони, займає належне місце. Даний орган сам створює інформацію, є оператором цієї та іншої інформації, пов'язаної з наданням правоохоронної послуги. Тому дослідження питання інформаційно-аналітичної підтримки діяльності поліції в якості складової системи заходів із забезпечення інформа-

ційної безпеки держави є доволі актуальним, що створює передумови до його додаткового вивчення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання інформаційно-аналітичної підтримки діяльності поліції в якості складової системи заходів із забезпечення інформаційної безпеки держави були предметом дослідження низки фахівців з різних наукових спеціальностей, в числі яких і право, і національна безпека, і державне управління, і системний аналіз, що свідчить про комплексність цього напрямку розвитку наукової думки. Так, природу інформаційної політики у змісті внутрішньополітичних, зовнішньополітичних та військових конфліктів було розглянуто І.Р. Бондар [1], де сконструйовано алгоритм управління програмою безперервності функціонування системи інформаційної безпеки держави. Питанням державного управління у сфері забезпечення інформаційної безпеки по відношенню до низки дестабілізуючих факторів антропогенно-природного характеру присвячена праця О. Панченко [2]. Сутність та структуру інформаційної безпеки в умовах глобалізації розглянув Б.В. Паш [3]. Є.В. Кобко більш прискіпливо деталізував місце інформаційної безпеки у структурі національної безпеки через моніторинг сучасного стану та перспектив правового регулювання відповідних суспільних відносин [4]. У площині з'ясування сутності інформаційного захисту людини, суспільства, держави як важливої складової частини національної безпеки України в умовах гібридної війни здійснене дослідження М.Т. Гаврильців [5].

Низка робіт у якості предмета дослідження розглядають інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності поліції. Безпосередньо дане питання під кутом правоохоронної діяльності та діяльності у змісті останньої саме поліції віднайшло відображення у міркуваннях Д.О. Івашко та К.М. Довбаш [6]. Питанням впровадження інформаційних технологій у діяльність поліції на рівні територіальних органів та підрозділів присвячена робота Г.М. Шорохової [7]. Основні засади інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності поліції, у тому числі щодо порядку роботи з інформацією та принципів аналітичної роботи, розглядає Я. Ковальчук [8].

Викладене підкреслює досить широкий спектр досліджень інформаційної безпеки у структурі національної безпеки, а також інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності правоохоронних органів, у тому числі поліції, однак не спростовує потребу у вивченні сутності та змісту інформаційно-аналітичної підтримки діяльності поліції як складової системи заходів із забезпечення інформаційної безпеки держави, зокрема через використання відповідних організаційно-правових та технічних засобів уповноваженими на те підрозділами.

Метою даної статті є визначення сутності та змісту інформаційно-аналітичної підтримки діяльності поліції як складової системи заходів із забезпечення інформаційної безпеки держави, зокрема через використання відповідних організаційно-правових та технічних засобів уповноваженими на те підрозділами.

Виклад основного матеріалу. Інформаційна безпека у складі змісту національної безпеки України займає визначальне місце, що опосередковується її сутністю, під якою прийнято розуміти стан захищеності життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, при якому запобігається завдання шкоди через неповноту, несвоєчасність і недостовірність поширюваної інформації, порушення цілісності та доступності інформації, несанкціонований обіг інформації з обмеженим доступом, а також через негативний інформаційно-психологічний вплив та умисне спричинення негативних наслідків застосування інформаційних техно-

логій. Вочевидь, заходи із належної інформаційно-аналітичної підтримки Національної поліції України є складовою заходів із забезпечення національної безпеки, оскільки їх зміст проявляється у наступному.

З огляду на правове положення підрозділи інформаційно-аналітичної підтримки Національної поліції України виконують завдання щодо створення засобів інформаційно-аналітичного супроводження діяльності всіх служб поліції з урахуванням вимог чинного законодавства в межах забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

У відповідності до ч. 3 ст. 13 Закону України «Про Національну поліцію України» (надалі – Закон) до таких служб належать: кримінальна поліція; патрульна поліція; органи досудового розслідування; поліція охорони; спеціальна поліція; поліція особливого призначення; інші підрозділи, що уповноважені на виконання завдань даного правоохоронного органу.

Безумовно, визначальною у питанні створення інформаційно-аналітичного забезпечення функціонування всіх підрозділів Національної поліції України є єдина інформаційна система МВС України (надалі – ЄІС МВС) як багатофункціональна інтегрована автоматизована система, що безпосередньо забезпечує реалізацію функцій її суб'єктів, інформаційну підтримку та супроводження їх діяльності і становить сукупність взаємозв'язаних функціональних підсистем, програмно-інформаційних комплексів, програмно-технічних та технічних засобів електронної комунікації, які забезпечують логічне поєднання визначених інформаційних ресурсів, обробку та захист інформації, внутрішню та зовнішню інформаційну взаємодію, що унормована в межах Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.11.2018 року № 1024 (надалі – Положення про ЄІС МВС). ЄІС МВС проектує власні

можливості на площину функціонування відповідного підрозділу системи МВС, який є її складовою або діяльність якого координується даним центральним органом влади.

Тому множина технічних засобів та програмних комплексів, які автоматизують службові процеси відповідного підрозділу до рівня стандартів операційних процедур та автоматизованого робочого місця користувача, забезпечують формування, зберігання, спільне використання і верифікацію інформаційних ресурсів ЄІС МВС доречно визначається як функціональна підсистема ЄІС МВС.

При цьому для функціонування всіх зазначених підсистем у складі ЄІС МВС вагомим є масив інформаційних ресурсів, яким є сукупність визначених груп взаємозв'язаних задокументованих одиниць інформації, що формуються і об'єднуються в автоматизованих інформаційних системах суб'єктів ЄІС МВС за певними ознаками, у тому числі таких, які зазначені в переліку пріоритетних інформаційних ресурсів ЄІС Міністерства внутрішніх справ.

У розрізі викладеного вище щодо завдань Національної поліції України та нормативного змісту ст. 26 Закону безпосередньо до таких належать відомості про: осіб, щодо яких поліцейські проводять профілактичну роботу; виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення, осіб, які їх вчинили, рух кримінальних проваджень; обвинувачених, обвинувальний акт щодо яких надіслано до суду; розшук підозрюваних, обвинувачених (підсудних) осіб, які ухиляються від відбування покарання або вироку суду; розшук осіб, зниклих безвісти; установлення особи невпізнаних трупів та людей, які не можуть надати про себе будь-яку інформацію у зв'язку з хворобою або неповнолітнім віком; зареєстровані в органах поліції кримінальні або адміністративні правопорушення, події, які загрожують особистій чи публічній безпеці, надзвичайні ситуації; осіб, затриманих за підозрою у вчиненні правопорушень (адміністративне затримання, затримання згідно з дорученнями органів правопорядку, затримання осіб органами досудового розслідування, адміністративний арешт, домашній арешт); осіб, які скоїли адміністративні правопорушення, провадження

у справах за якими здійснюється поліцією; зареєстровані кримінальні та адміністративні корупційні правопорушення, осіб, які їх вчинили, та результати розгляду цих правопорушень у судах; іноземців та осіб без громадянства, затриманих поліцією за порушення визначених правил перебування в Україні; викрадені номерні речі, цінності та інше майно, які мають характерні ознаки для ідентифікації, або речі, пов'язані із вчиненням правопорушень, відповідно до заяв громадян; викрадені (втрачені) документи за зверненням громадян; знайдені, вилучені предмети і речі, у тому числі заборонені або обмежені в обігу, а також документи з ознаками підробки, які мають індивідуальні (заводські) номери; викрадені транспортні засоби, які розшукуються у зв'язку з безвісним зникненням особи, виявлені безгосподарні транспортні засоби, а також викрадені, втрачені номерні знаки; видані дозвільні документи у сфері безпеки дорожнього руху та дозволи на рух окремих категорій транспортних засобів; зброю, що перебуває у володінні та користуванні фізичних і юридичних осіб, яким надано дозвіл на придбання, зберігання, носіння, перевезення зброї; викрадену, втрачену, вилучену, знайдену зброю, добровільно здану зброю з числа тієї, що незаконно зберігалася, а також відомості, що формуються у процесі провадження оперативно-розшукової діяльності відповідно до закону.

Разом із тим з урахуванням змісту ст. 27 Закону поліція має доступ до інформаційних ресурсів інших органів державної влади, у тому числі й до решти пріоритетних інформаційних ресурсів МВС, які теж прямо або опосередковано є об'єктом до опрацювання у межах відповідної компетенції вказаного підрозділу Національної поліції України, хоча остання згідно з Положенням про ЄІС МВС і не є суб'єктом ЄІС МВС щодо цього інформаційного ресурсу, зокрема відомостей в Єдиному державному реєстрі транспортних засобів; Реєстрі адміністративних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху; інтегрованої інформаційно-пошуковій системі; національній системі біометричної верифікації та ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства; Єдиному реєстрі

досудових розслідувань про правопорушення, провадження за якими здійснюються працівниками органів Національної поліції, а також осіб, яким вручено повідомлення про підозру та стосовно яких закінчено досудове розслідування у кримінальному провадженні; Єдиному державному реєстрі судових рішень у справах про адміністративні правопорушення та про притягнення осіб до кримінальної відповідальності за рішеннями суду, що набрали законної сили. Вочевидь сюди ж треба віднести відомості про: облік вогнепальної зброї; дактилоскопічний облік; криміналістичний облік експертної служби; персонально-довідковий облік.

Наведений перелік інформаційних ресурсів в ЄІС МВС не є вичерпним, оскільки навіть Положення серед них виділяє як пріоритетні, так і інші.

Однією з функціональних підсистем ЄІС МВС є інформаційний портал Національної поліції України, правовий режим якого окреслений в Положенні про інформаційно-комунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України» (надалі – Положення про систему ІПНП). Останнім до завдань інформаційного порталу Національної поліції України (надалі – ІПНП) віднесено: інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності Національної поліції України; забезпечення наповнення та підтримки в актуальному стані інформаційних ресурсів баз (банків) даних, що входять до ЄІС МВС; забезпечення щоденної діяльності органів (закладів, установ) поліції у сфері трудових, фінансових, управлінських відносин, відносин документообігу; забезпечення електронної взаємодії з МВС та іншими органами державної влади. Тобто фактично підтримка функціонування даної підсистеми ЄІС МВС і є головним завданням діяльності підрозділів інформаційно-аналітичної підтримки Національної поліції України.

Деталізація останнього опосередковується через такі дії: формування інформаційних ресурсів ЄІС МВС; обробка інформації, яка утворена в процесі діяльності поліції; аналітична обробка інформації, отриманої з автоматичної фото- і відеотехніки; надання безпосереднього оперативного доступу до

інформаційних ресурсів ЄІС МВС; генерація інтерфейсів та функціонування вебсервісів для здійснення інформаційної взаємодії органів (підрозділів) поліції з іншими органами державної влади, органами правопорядку іноземних держав, міжнародними організаціями; здійснення пошукових та аналітичних функцій для використання інформації з інформаційних ресурсів (баз даних) поліції, МВС та інших органів державної влади в межах службової діяльності відповідно до рівня доступу і повноважень за запитом або регламентом; використання програмних компонентів геоінформаційних підсистем для візуалізації інформації у вигляді електронних карт, автоматичної зміни зображеного образу об'єкта в залежності від зміни його характеристик, зміни масштабу та деталізації картографічної інформації в інформаційних ресурсах; забезпечення автоматизації процесів управління силами та засобами поліції; забезпечення електронного документообігу в органах (підрозділах) поліції, обміну електронними документами з МВС; комплексний захист інформації та розмежування доступу до інформації, що зберігається в базах даних системи ІПНП.

З урахуванням викладеного інформаційні ресурси ІПНП, окрім ресурсів ЄІС МВС, доповнені ще інформацією, яка утворена в процесі діяльності поліції та використовується для: формування баз даних у сфері управлінських відносин, необхідних для виконання покладених на поліцію повноважень; формування баз даних, необхідних для забезпечення щоденної діяльності поліції, у сфері трудових відносин, фінансового забезпечення, документообігу. Інформаційні ресурси, які не відносяться до пріоритетних, що є об'єктом ІПНП також викладені у розділі 3 Положення про систему ІПНП.

Висновки. Таким чином, інформаційна безпека у складі змісту національної безпеки в умовах постіндустріального (інформаційного) суспільства є чи не найважливішою складовою. В діяльності поліції інформаційно-аналітичне супроводження за всіма напрямками повноважень створює передумови до виявлення, купірування та усунення загроз саме інформаційній безпеці,

а також безпосереднього адміністрування такої інформації.

Серед структурних підрозділів Національної поліції підрозділи інформаційно-аналітичної підтримки безпосередньо адмініструють використання сучасних інформаційних технологій через забезпечення функціонування ІПНП в рамках ЄІС МВС з оперуванням відповідним масивом інформаційних ресурсів загального та спеціального правового режимів.

Змістовними елементами діяльності підрозділів інформаційно-аналітичної підтримки є:

1) забезпечення функціонування багатофункціональної інтегрованої автоматизованої системи, що безпосередньо забезпечує реалізацію функцій її суб'єктів, інформаційну підтримку та супроводження їх діяльності і становить сукупність взаємозв'язаних функціональних підсистем, програмно-інформаційних комплексів, програмно-технічних та технічних засобів електронної комунікації, які забезпечують логічне поєднання визначених інформаційних ресурсів, обробку та захист інформації, внутрішню та зовнішню інформаційну взаємодію;

2) створення та супровід функціонування масиву інформаційних ресурсів, яким є сукупність визначених груп взаємозв'язаних задокументованих одиниць інформації, що формуються і об'єднуються в автоматизованих інформаційних системах суб'єктів ЄІС МВС за

певними ознаками, у тому числі таких, які зазначені в переліку пріоритетних інформаційних ресурсів ЄІС Міністерства внутрішніх справ;

3) створення умов для доступу до інформаційних ресурсів інших органів державної влади, у тому числі й до решти пріоритетних інформаційних ресурсів МВС;

4) створення та забезпечення функціонування різних підсистем ЄІС МВС, зокрема Інформаційного порталу Національної поліції України та її складників;

5) вчинення інших дій інформаційного, інформаційно-аналітичного, технічного та технологічного характеру.

Серед наведених складників визначальне місце у контексті предмету даного дослідження необхідно надати саме формуванню баз даних різного характеру, які можуть бути диференційовані за змістом відповідних відомостей на: 1) визначального (правоохоронного) характеру; 2) суміжного або другорядного для поліції характеру в межах повноважень публічної влади; 3) адміністративно-забезпечувального характеру.

Викладене щодо інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності Національної поліції України та основного суб'єкта його здійснення в структурі даного органу в особі підрозділів інформаційно-аналітичного забезпечення створює передумови до подальших розвідок у даній сфері.

Література:

1. Боднар І.Р. Інформаційна безпека як основа національної безпеки. *Механізм регулювання економіки*. 2014. № 1. С. 68–75.
2. Панченко О. Інформаційна складова національної безпеки. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2019. Випуск 3. URL: <https://www.rdc.org.ua/download/stati/Informational-warehouse.pdf> (дата звернення: 15.03.2023).
3. Паш Б.В. Складові інформаційної безпеки держави: постановка питання. *Закарпатські правові читання*. 2017. Том 1. С. 509–512.
4. Кобко Є.В. Інформаційна безпека в системі національної безпеки: сучасність і перспективи. *National law journal: theory and practice*. 2019. March. С. 46–50.
5. Гаврильців М.Т. Інформаційна безпека держави в системі національної безпеки України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 2. С. 200–203.
6. Івашко Д.О., Довбаш К.М. Інформаційне забезпечення діяльності поліції. *Пріоритетні напрями діяльності Національної поліції України: тези доп. учасників наук.-практ. конф. курсантів, студентів та слухачів магістратури, м. Харків, 12 грудня 2018 р.* Харків : ХНУВС, 2018. С. 83–86.
7. Шорохова Г.М. Інформаційне забезпечення діяльності територіальних органів поліції України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 6. С. 264–267.
8. Ковальчук Я. Принципи інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 9. С. 132–136.

References:

1. Bodnar I.R. (2014). Informatsiina bezpeka yak osnova natsionalnoi bezpeky [Information security as the basis of national security]. *Mechanism of economic regulation*. № 1. P. 68–75 [in Ukrainian].
2. Panchenko O. (2019). Informatsiina skladova natsionalnoi bezpeky [Information component of national security]. *Bulletin of the National Academy of the State Border Service of Ukraine*. № 3. URL: <https://www.rdc.org.ua/download/stati/Informational-warehouse.pdf> [in Ukrainian].
3. Pash B. V. (2017). Skladovi informatsiinoi bezpeky derzhavy: postanovka pytannia [Components of information security of the state: posing the question]. *Transcarpathian legal readings*. Vol. 1. P. 509–512 [in Ukrainian].
4. Kobko Ye.V. (2019). Informatsiina bezpeka v systemi natsionalnoi bezpeky: suchasnist i perspektyvy [Information security in the national security system: modernity and prospects]. *National law journal: theory and practice*. March. P. 46–50 [in Ukrainian].
5. Havryltsiv M. T. (2020). Informatsiina bezpeka derzhavy v systemi natsionalnoi bezpeky Ukrainy [State information security in the national security system of Ukraine]. *Legal scientific electronic journal*. № 2. P. 200–203 [in Ukrainian].
6. Ivashko D. O., Dovbash K. M. (2018). Informatsiine zabezpechennia diialnosti politsii [Information provision of police activities.]. *Priority areas of activity of the National Police of Ukraine: theses add. participants of science and practice conf. cadets, students and master's students*. KhNUVS. P. 83–86 [in Ukrainian].
7. Shorokhova H. M. (2018). Informatsiine zabezpechennia diialnosti terytorialnykh orhaniv politsii Ukrainy [Information support for the activities of territorial police bodies of Ukraine]. *Legal scientific electronic journal*. № 6. P. 264–267 [in Ukrainian].
8. Kovalchuk Ya. (2020). Pryntsypy informatsiino-analitychnoho zabezpechennia diialnosti orhaniv Natsionalnoi politsii Ukrainy [Principles of information and analytical support for the activities of the National Police of Ukraine]. *Entrepreneurship, economy and law*. № 9. P. 132–136 [in Ukrainian].